

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
นครราชสีมา เขต 6

นางสาวประทุมวัน ดอมไธสง
ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ

คู่มือปฏิบัติงาน

คำนำ

คู่มือปฏิบัติงานตำแหน่งศึกษานิเทศฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อเป็นคู่มือการปฏิบัติงานในหน้าที่ศึกษานิเทศก์ ของ นางสาวประทุมวัน ดอมไธสง ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ และรับผิดชอบงานประสาน ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และหลักสูตรการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา (การศึกษาปฐมวัย) และงานศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อพัฒนา หลักสูตรการสอน และกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต ๖ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นกรอบในการปฏิบัติงาน ให้เป็นไปอย่างมีระบบ ครอบคลุมและเกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

คู่มือการปฏิบัติงานฉบับนี้ มีรายละเอียดของภาระงานที่รับผิดชอบในฐานะศึกษานิเทศก์ ประกอบด้วยภาระงานตามกรอบการปฏิบัติงานกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผล การจัดการศึกษาภาระงานกลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาระงานศึกษานิเทศก์ประจำกลุ่มโรงเรียน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติงาน หวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารฉบับนี้จะ เป็นประโยชน์แก่ศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบงานลักษณะที่คล้ายคลึงกัน

นางสาวประทุมวัน ดอมไธสง
ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต ๖

สารบัญ

หน้า

คำนำ	๒
สารบัญ	๓
แนวคิด	๔
วัตถุประสงค์	๔
ขอบข่ายภารกิจ	๔
คู่มือขั้นตอนการปฏิบัติงาน	
— งานประสาน ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย และหลักสูตรการศึกษาพิเศษ	๖
— งานศึกษา วิเคราะห์ วิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตร การสอนและกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน	๑๒
— ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงาน ของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย	๑๗

**คู่มือการปฏิบัติงานกลุ่มงานนิเทศ ติดตามและประเมินผลระบบบริหารการจัดการศึกษา
กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต ๖**

แนวคิด

กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต ๖ เป็นกลุ่มงานดำเนินการเกี่ยวกับกรนิเทศการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ติดตาม ตรวจสอบ และ ประเมินผลการพัฒนาระบบการบริหารและการจัดการศึกษาเพื่อให้ สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและ การจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพได้มาตรฐาน เทาเทียมกันโดยยึดโรงเรียนเป็นฐาน ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการ เรียนรู้ตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการศึกษา

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้มีแนวทางการนิเทศการบริหารและการจัดการเรียนการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาและ สถานศึกษา
๒. เพื่อส่งเสริมให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาและจัด ภาระงานเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพ
๓. เพื่อส่งเสริมให้สถานศึกษามีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา ชาติ
๔. เพื่อส่งเสริมการพัฒนา การวัดและประเมินผลการศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและ เทคโนโลยีทางการศึกษา ให้มีคุณภาพ
๕. เพื่อพัฒนาระบบการนิเทศติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการบริหารจัดการศึกษา
๖. เพื่อส่งเสริม การศึกษา วิจัย และพัฒนาให้เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษามีคุณภาพได้ มาตรฐาน

ขอบข่ายภารกิจ

กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา

๑. งานส่งเสริมและพัฒนาระบบการนิเทศ และการจัดกระบวนการเรียนรู้
๒. งานส่งเสริมสนับสนุน เครือข่ายการนิเทศของเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาหน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง และชุมชน
๓. งานนิเทศ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของ สถานศึกษา
๔. งานศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัยการพัฒนาระบบบริหารและการจัดการศึกษา

คู่มือขั้นตอนการปฏิบัติงาน

งานประสาน ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนา
หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย
และหลักสูตรการศึกษาพิเศษ

๑. ชื่องาน (กระบวนงาน)

ประสาน ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยและหลักสูตรการศึกษาพิเศษ

๒. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อพัฒนาระบบการปฏิบัติงานของกลุ่มงานพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและกระบวนการเรียนรู้กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา ให้มีประสิทธิภาพและสามารถดำเนินการบรรลุผลตามเป้าหมาย

๒. เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการประสาน ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยและหลักสูตรการศึกษาพิเศษ

๓. ขอบเขตของงาน

เป็นแนวทางสำหรับกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อประสาน ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยและหลักสูตรการศึกษาพิเศษ

๔. คำจำกัดความ

๑. **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (Basic Education Curriculum)** หมายถึง หลักสูตรที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนในระดับการศึกษาที่ต่ำกว่าอุดมศึกษา โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนมีความสมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจและสติปัญญา อีกทั้งมีความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิต และมีคุณภาพได้มาตรฐานสากลเพื่อการแข่งขันในยุคปัจจุบัน หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วยส่วนที่เป็นแกนกลาง ซึ่งกำหนดหน่วยงานส่วนกลาง และส่วนที่มีสาระสอดคล้องกับสภาพชุมชนท้องถิ่นซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำหนดกรอบหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษาและท้องถิ่น นอกจากนี้ยังมีส่วนที่เป็นเนื้อหาสาระที่สถานศึกษาแต่ละแห่งสามารถกำหนดเพิ่มเติมขึ้นเองได้ เพื่อให้สอดคล้องเหมาะสมกับความสนใจ ความต้องการ และความถนัดของผู้เรียน

๒. **การศึกษาปฐมวัย (Early Childhood Education)** หมายถึง การศึกษาที่มุ่งอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนการศึกษาภาคบังคับ เพื่อเตรียมเด็กให้มีความพร้อมทุกด้านในการที่จะเข้าศึกษาต่อไป การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาอาจจัดเป็นสถานรับเลี้ยงเด็ก ศูนย์เด็กปฐมวัย โรงเรียนอนุบาล ศูนย์เด็กก่อนเกณฑ์ในวัด หรือมีสยิดหรือจัดเป็นชั้นเด็กเล็กในโรงเรียนประถมศึกษา

๓. **การศึกษาพิเศษ (Special Education)** หมายถึง การจัดการศึกษาให้สำหรับบุคคลที่มีความต้องการพิเศษ ได้แก่ เด็กปัญญาเลิศ เด็กที่มีความบกพร่องด้านสติปัญญา เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ เด็กพิการซ้ำซ้อน เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายและสุขภาพ เด็กที่มีความบกพร่องด้านสายตา เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เด็กที่มีปัญหาทางอารมณ์และสังคมหรือเด็กที่มีปัญหาด้านพฤติกรรม ซึ่งเด็กกลุ่มพิเศษเหล่านี้ไม่สามารถได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่จากการจัดการศึกษาแบบเดียวกันกับเด็กปกติ

๔. **กรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น (Local Curriculum Framework)** หมายถึง กรอบทิศทางในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในแต่ละท้องถิ่น ซึ่งจัดทำโดยเขตพื้นที่การศึกษา หรือหน่วยงานที่รับผิดชอบในระดับท้องถิ่น มีองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่

๑. เป้าหมายและจุดเน้นในการพัฒนาผู้เรียนในท้องถิ่น
๒. สารระการเรียนรู้ท้องถิ่น
๓. การประเมินคุณภาพผู้เรียนระดับท้องถิ่น

สถานศึกษาในเขตพื้นที่นั้น ๆ จะใช้ข้อมูลในกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่นเป็นแนวทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ และเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม มีความรักและหวงแหนมรดกทางสังคม มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหา การแก้ปัญหาการดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพในชุมชน

๕. ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

๑. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๑.๑ วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารและแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เช่น หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางทั้ง ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้

๑.๒ ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร แนวทางการจัดการเรียนรู้ แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน แนวทางการวัดและประเมินผล แนวทางการวัดและประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในพื้นที่ รวมทั้งศึกษาสภาพปัญหา บริบททางสังคมและความต้องการของท้องถิ่น ชุมชน แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในอนาคต

๑.๓ ดำเนินการจัดทำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่นด้วยกระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วม และเผยแพร่ให้สถานศึกษาในสังกัดนำไปใช้ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

๑.๔ ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาผู้บริหารโรงเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาและการใช้หลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๑

๑.๕ ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น และความต้องการ จุดเน้นของสถานศึกษาด้วยกระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วม

๑.๖ ส่งเสริมและประสานความร่วมมือระหว่างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาและชุมชน อย่างสม่ำเสมอเพื่อร่วมมือช่วยเหลือกันในการพัฒนาและใช้หลักสูตรสถานศึกษา

๑.๗ นิเทศ กำกับ ติดตาม ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเพื่อให้เกิดการปรับปรุง/พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มีคุณภาพ

๑.๘ ตรวจสอบและประเมินคุณภาพหลักสูตร

๑.๙ สรุปรายงาน และเผยแพร่ผลการใช้/การพัฒนาหลักสูตร

๒. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย

๒.๑ วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารและแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เช่น หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๔๖ คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ทิศทางการพัฒนาการศึกษาปฐมวัย รวมทั้งศึกษาสภาพปัญหา บริบททางสังคมและความต้องการของท้องถิ่น ชุมชน แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในอนาคต

๒.๒ ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาผู้บริหารโรงเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาและใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๔๖

๒.๓ ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยให้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๔๖ ด้วยกระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วม และนำไปใช้จัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนทุกด้านอย่างสมดุล

๒.๔ ส่งเสริมและประสานความร่วมมือระหว่างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาและชุมชน อย่างสม่ำเสมอเพื่อร่วมมือช่วยเหลือกันในการพัฒนาและใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย

๒.๕ ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นที่จัดการศึกษาปฐมวัย เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรมการศาสนา สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงสาธารณสุข เป็นต้น

๒.๖ นิเทศ กำกับ ติดตาม ให้คำแนะนำช่วยเหลือผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเพื่อให้เกิดการ ปรับปรุง/พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย

๒.๗ ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพหลักสูตร

๒.๘ สรุปรายงาน และเผยแพร่ผลการใช้/การพัฒนาหลักสูตร

๓. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาพิเศษ

๓.๑ รวบรวม ศึกษา วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารและแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เช่น แผนการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาปฐมวัย นโยบายและแผนจัดการศึกษามาระยะยาวเกี่ยวกับการศึกษาพิเศษ

๓.๒ ประสานงาน ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษามีความพร้อมในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียน ตามประเภทเด็กที่มีความต้องการพิเศษในรูปแบบที่เหมาะสม

๓.๓ ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ ความเข้าใจในการจัดการศึกษาพิเศษ ให้สามารถบริหารจัดการและวางแผนจัดการศึกษาพิเศษสำหรับผู้เรียนตาม ประเภทเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

๓.๔ ส่งเสริมและประสานความร่วมมือระหว่างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาและชุมชน อย่างสม่ำเสมอ เพื่อร่วมมือช่วยเหลือกันในการดำเนินการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนตามประเภทเด็กที่มีความ ต้องการพิเศษ

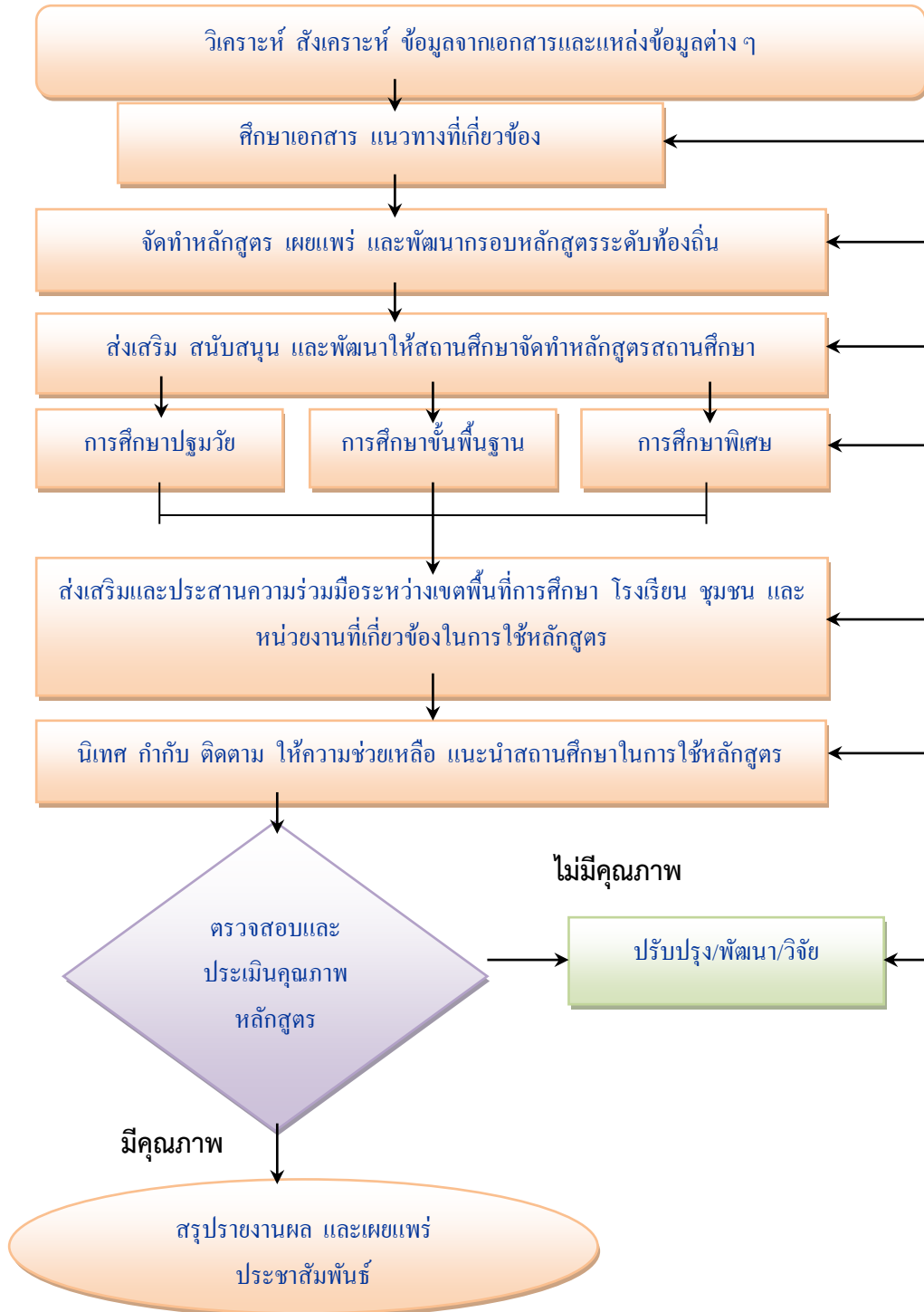
๓.๕ ประสานความร่วมมือและสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาพิเศษ เช่น สำนักงานการศึกษาพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด ศูนย์การศึกษาพิเศษระดับเขตพื้นที่ การศึกษา

๓.๖ นิเทศ กำกับ ติดตาม ให้ความช่วยเหลือแนะนำผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน เพื่อให้ สามารถคัดกรองและวินิจฉัยผู้เรียน สามารถปรับปรุงพัฒนาแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลเพื่อพัฒนาผู้เรียน เต็มศักยภาพตามความต้องการพิเศษให้มีคุณภาพ

๓.๗ ตรวจสอบและประเมินคุณภาพหลักสูตร

๓.๘ สรุปรายงาน และเผยแพร่ผลการใช้/การพัฒนาหลักสูตร

๖. Flow Chart การปฏิบัติงาน

๗. แบบฟอร์มที่ใช้

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำหนดตามความเหมาะสม

๘. เอกสารอ้างอิง

๑. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑
๒. แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑
๓. แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑
๔. แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑
๕. แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑
๖. แนวทางการวัดและประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑
๗. แนวทางการตรวจสอบองค์ประกอบหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑
๘. แนวทางในการจัดทำกรอบหลักสูตรท้องถิ่นตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑
๙. หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๔๖
๑๐. คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๔๖
๑๑. หลักสูตรการศึกษาพิเศษ
๑๒. พระราชบัญญัติการศึกษาเพื่อคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๑

งานศึกษา วิเคราะห์ วิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตร
การสอนและกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน

๑. ชื่องาน (กระบวนงาน)

งานศึกษา วิเคราะห์ วิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตร การสอนและกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน

๒. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อพัฒนาระบบการปฏิบัติงานของกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและสามารถดำเนินการบรรลุผลตามเป้าหมาย

๒. เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการศึกษา วิเคราะห์ วิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตร การสอนและกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน ทั้งในระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา

๓. ขอบเขตของงาน

เป็นแนวทางสำหรับการปฏิบัติงานการศึกษา วิเคราะห์ วิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและกระบวนเรียนการสอน รวมถึงการมีส่วนร่วมในการศึกษา วิจัยและเป็นแหล่งศึกษาให้กับต้นสังกัดใน ๒ ประเด็น ได้แก่

๓.๑ การศึกษา วิเคราะห์ วิจัยและพัฒนากรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น โดยมุ่งเน้นการวิจัยเพื่อนำมาใช้กำหนดเป้าหมายและจุดเน้น และความต้องการในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนระดับเขตพื้นที่การศึกษา

๓.๒ การศึกษา วิเคราะห์ วิจัยและติดตามผลการใช้หลักสูตรเพื่อผลักดันให้มีการพัฒนากระบวนกรจัดทำหลักสูตร การบริหารจัดการหลักสูตรของสถานศึกษา การสอนและกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๔. คำจำกัดความ

๑. การพัฒนาหลักสูตร (Curriculum Development) หมายถึง การดำเนินงานเพื่อให้ได้มาซึ่งองค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตร โดยเป็นการจัดทำหรือปรับปรุงหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้น หรือสร้างหลักสูตรขึ้นมาใหม่โดยไม่มีหลักสูตรเดิมเป็นรากฐานอยู่เลย การพัฒนาหลักสูตรมีความครอบคลุมไปถึงการจัดทำเอกสารประกอบหลักสูตรและเอกสารต่าง ๆ สำหรับผู้เรียนด้วย

๒. การสอนและกระบวนกรจัดการเรียนการสอน (Teaching/Instruction) หมายถึง การดำเนินการของครูผู้สอน ซึ่งครอบคลุมถึงการวางแผนการเรียนการสอน การออกแบบการเรียนการสอน การจัดการเรียนการสอน/จัดการเรียนรู้ เทคนิคการสอน รูปแบบการเรียนการสอน ระบบการสอน สื่อการสอน การประเมินผลการเรียนการสอนรวมทั้งการใช้ทฤษฎีและหลักการเรียนรู้และการสอนต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์และบรรลุเป้าหมายของหลักสูตร

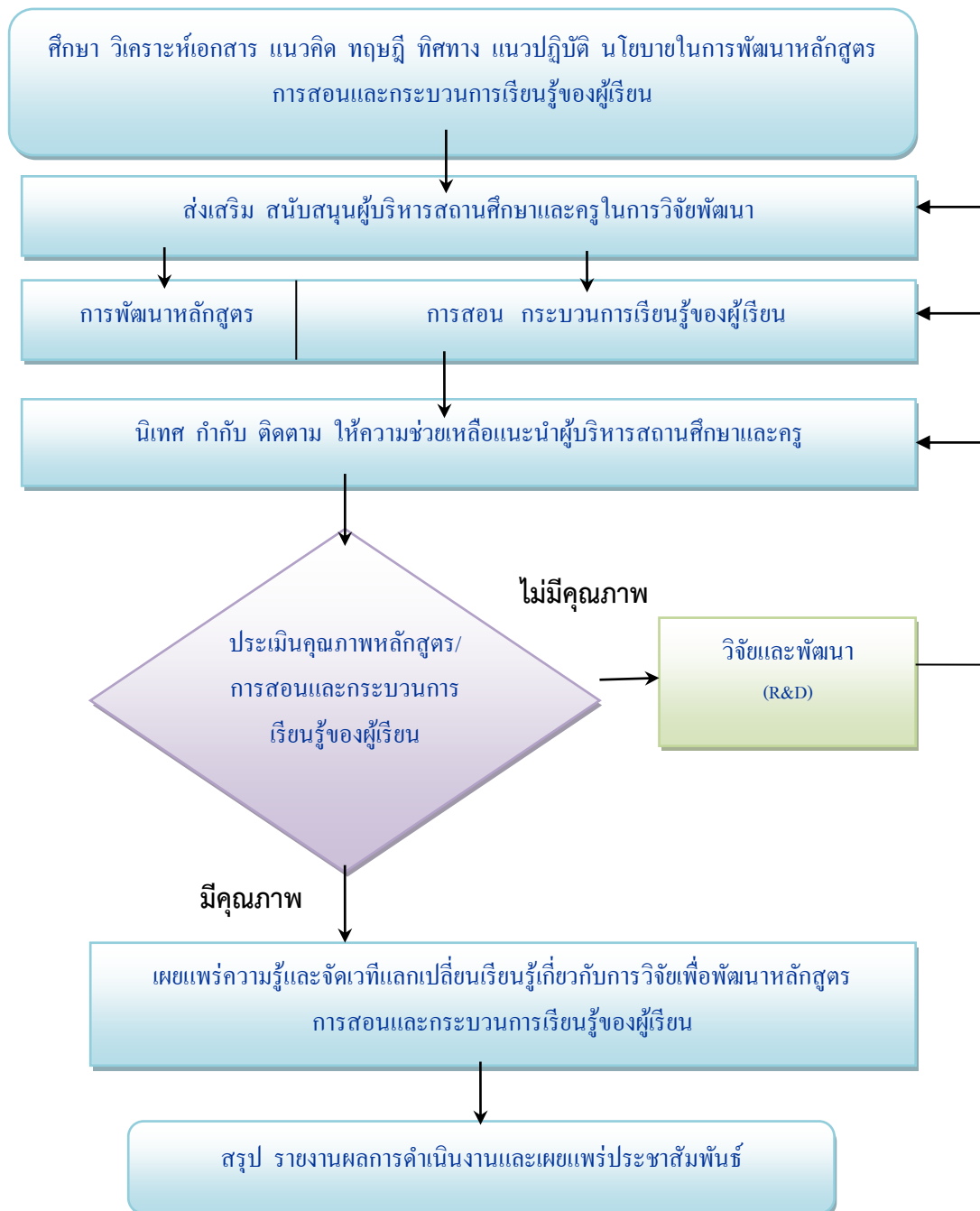
๓. กระบวนกรเรียนรู้ของผู้เรียน (Learning Process) หมายถึง กระบวนการที่ผู้เรียนใช้ในการแสวงหาความรู้ สร้างความเข้าใจ สร้างองค์ความรู้และพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความสามารถ และมีศักยภาพตามที่มุ่งหวังในหลักสูตร

๔. การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อ (Action Research) หมายถึง การบูรณาการกระบวนการวิจัยในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนากระบวนกรการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพผู้เรียน และเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ เริ่มตั้งแต่การวิเคราะห์ปัญหา วางแผนในการแก้ปัญหาหรือพัฒนา การดำเนินการแก้ปัญหาหรือพัฒนา การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการดำเนินการ การสรุปผลการแก้ปัญหาและรายงานผล และนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้

๕. ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

๑. ศึกษา วิเคราะห์เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี ทิศทาง แนวปฏิบัติ นโยบาย แผนงาน ยุทธศาสตร์
 - ๑.๑ ศึกษา นโยบาย แผนงานและยุทธศาสตร์ในการพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตร การพัฒนาและใช้หลักสูตร การพัฒนาคุณภาพครูและผู้เรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 - ๑.๒ ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยเพื่อพัฒนารอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น
๒. ส่งเสริม สนับสนุนผู้บริหารสถานศึกษาและครูในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การสอนและกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน
 - ๒.๑ ส่งเสริม สนับสนุนผู้บริหารสถานศึกษาและครูในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยใช้ข้อมูลจากการนิเทศ การวิจัยและการประเมินผลการใช้หลักสูตรและการประเมินคุณภาพผู้เรียน
 - ๒.๒ ส่งเสริม สนับสนุนผู้บริหารสถานศึกษาและครูให้ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยเพื่อพัฒนาและติดตามผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา พัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร และทำวิจัยปฏิบัติการเพื่อพัฒนาการสอนและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน
๓. นิเทศ กำกับ ติดตาม ให้ความช่วยเหลือแนะนำผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเพื่อให้เกิดการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร การสอนและกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีคุณภาพ
๔. ติดตาม ประเมินผล วิจัยการใช้หลักสูตร การสอนและกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน
 - ๔.๑ ประเมินคุณภาพหลักสูตร การสอนและกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน
 - ๔.๒ นำผลการวิจัยมาใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา คุณภาพครูและคุณภาพนักเรียนทั้งในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา รวมทั้งกำหนดยุทธศาสตร์และนโยบายในการบริหารจัดการหลักสูตรของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 - ๔.๓ วิจัยและพัฒนาหลักสูตร การสอนและกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน
๕. ส่งเสริม สนับสนุนการเผยแพร่ความรู้และจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร การสอนและกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน
๖. สรุปรายงานผลการดำเนินงานและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

๖. Flow Chart การปฏิบัติงาน

๗. แบบฟอร์มที่ใช้

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำหนดตามความเหมาะสม

๘. เอกสารอ้างอิง

๑. แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๑
๒. แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๑
๓. คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๔๖
๔. แนวทางการดำเนินงานโครงการวิจัยการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตรตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๑

ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงาน
ของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย

๑. ชื่องาน (กระบวนงาน)

ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

๒. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

๒. เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมายนอกสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

๓. ขอบเขตของงาน

เป็นคู่มือที่ใช้สำหรับการปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมายใน ๒ ด้าน ได้แก่

๑. การปฏิบัติการร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

๒. เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติการร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมายนอกสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

๔. คำจำกัดความ

๑. **ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่น** หมายถึง การทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่นหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นทั้งภายในและภายนอกสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

๒. **หน่วยงานภายใน** หมายถึง ส่วนราชการต่าง ๆ ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

๓. **หน่วยงานภายนอก** หมายถึง หน่วยงานอื่นๆ ที่นอกเหนือจากส่วนราชการในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

๕. ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

๑. การปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของส่วนราชการในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

๑.๑ ศึกษา วิเคราะห์ภารกิจและบทบาทอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อหาแนวทางปฏิบัติงานร่วมกัน

๑.๒ เสนอแนวทางการปฏิบัติงานเพื่อให้ผู้มีอำนาจพิจารณาตัดสินใจ

๑.๓ ประสาน ส่งเสริม สนับสนุนและปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนหน่วยงานอื่นภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามที่ได้รับมอบหมาย

๑.๔ ติดตามประเมินผล สรุปและรายงานผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รวมทั้งเผยแพร่ผลงานต่อหน่วยงานอื่น

๒. การปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของส่วนราชการนอกสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

๒.๑ ศึกษา วิเคราะห์ภารกิจและบทบาทอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานนอกสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อหาแนวทางปฏิบัติงานร่วมกัน

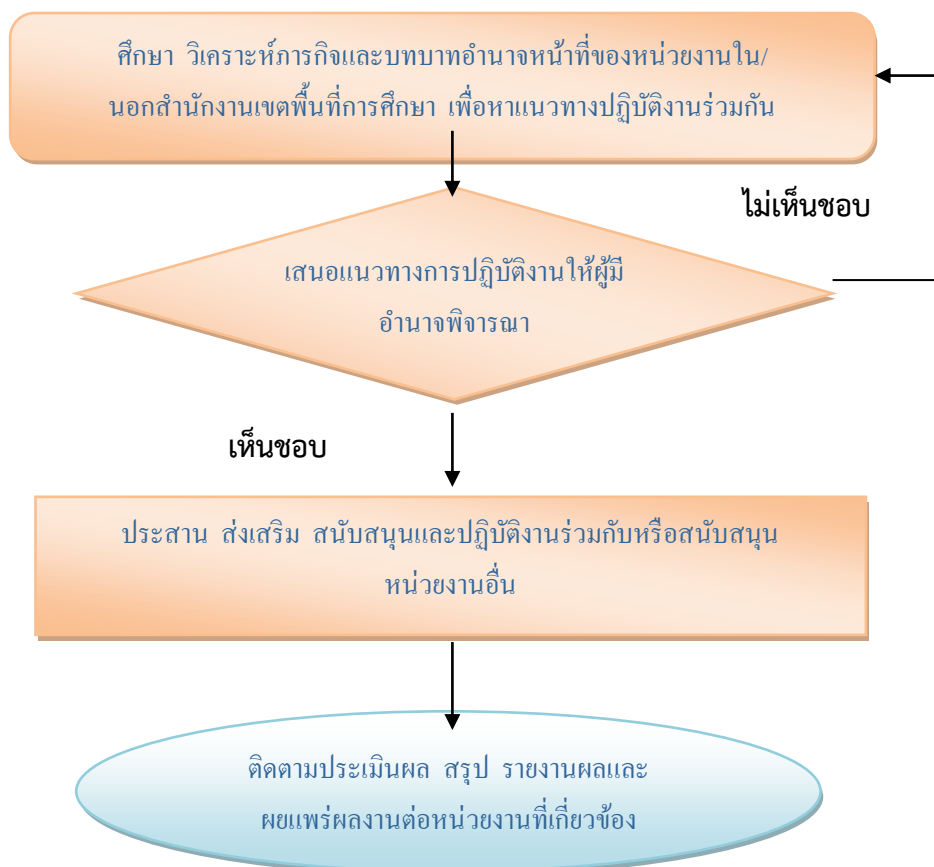
๒.๒ เสนอแนวทางการปฏิบัติงานเพื่อให้ผู้มีอำนาจพิจารณาตัดสินใจ

๒.๓ ประสาน ส่งเสริม สนับสนุนและปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนหน่วยงานอื่นภายนอกสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามที่ได้รับมอบหมาย

๒.๔ ติดตามประเมินผล สรุปและรายงานผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รวมทั้งเผยแพร่ผลงานต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๖. FLOW CHART การปฏิบัติงาน

การสนับสนุนการปฏิบัติงานในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใน/นอกสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

๗. แบบฟอร์มที่ใช้

๑. หนังสืออนุมัติการสนับสนุนหรือทำงานร่วมกับบุคคล หน่วยงานภายในและภายนอกสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

๒. คำสั่งการสนับสนุนหรือทำงานร่วมกับบุคคล หน่วยงานภายในและภายนอกสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

๓. การสรุปผลการสนับสนุนหรือทำงานร่วมกับบุคคล หน่วยงานภายในและภายนอกสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

๔. แบบรายงานสรุปผลการปฏิบัติงาน

๘. เอกสาร/หลักฐานอ้างอิง

๑. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
๒. พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
๓. พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการมบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ.หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
คุรุสภา ลาดพร้าว, ๒๕๕๑.

_____ . กฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.
๒๕๕๓.

ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๗ ตอนที่ ๒๓ ก.

ชยันต์ วรรณะภุติ. ทิศทางพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้. แนวทางการวิจัยด้านเครือข่ายการเรียนรู้ (เอกสาร
วิชาการ) เชียงใหม่ : สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. (ม.ป.ป.)

นিকা ชูโต. การประเมินโครงการ. กรุงเทพฯ : ธรรมศาสตร์การพิมพ์. ๒๕๒๗.

ภรณ์ กীরติบุตร. การประสานงานระหว่างองค์กร. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์. ๒๕๒๒.

ธงชัย สันติวงษ์. องค์การและการจัดการทันสมัยยุคโลกาภิวัตน์. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช. ๒๕๔๐.

สงัด อุทรานันท์. การสังเคราะห์งานวิจัยทางนิเทศการศึกษาในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ทำปกเจริญ.

๒๕๓๓

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ :

บริษัทพิมพ์ดี จำกัด. ๒๕๔๑

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. แนวดำเนินการของคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบประเมิน
และนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์

การเกษตร

แห่งประเทศไทย. ๒๕๕๑

สำนักนายกรัฐมนตรี. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๔๕). กรุงเทพฯ : ๒๕๔๕

_____ . ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขต
พื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาและมัธยมศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๓. กรุงเทพฯ : ๒๕๕๓